

ÄMNESBUNDEN LÄROPLAN **SÅNG**

Borgå stads bildningsnämnd 12.3.2019

Uppdaterad 1.8.2023

FÖRBEREDANDE SÅNGUNDERVISNING

Förberedande sångundervisning, juniorsång, riktar sig till 12–16-åriga ungdomar och undervisningen förverkligas som individuell undervisning eller i en liten grupp.

Målsättningar

- att eleven bekantar sig med det egna sånginstrumentet i trygg och tillåtande atmosfär
- att skapa en trygg och uppmuntrande stämning i undervisningssituationen
- att eleven bekantar sig med sångens grundelement
- att hitta verktyg för en hälsosam röstanvändning
- att ge förutsättningar till fortsatta sångstudier efter målbrottet enligt klassisk eller popjazz tradition
- sjungandets glädje som mål
- att uppmuntra till att pröva på lite improvisation och komposition

Innehåll

- vi söker efter sångarens rätta hållning och kroppskänedom
- vi leker med rösten och gör röstövningar
- vi börjar sjunga utgående från den egna rösten och ett bekant röstläge
- vi bekantar oss med tonbildning, andningsteknik och artikulation
- vi utforskar sångtexter och funderar på sångernas innehåll och tolkningsmöjligheter
- vi sjunger ensamma och i stämmor
- vi övar att uppträda inför publik
- vi uppmuntrar till att lyssna på sång av olika slag

GRUNDSTUDIER I SÅNG

Allmänna målsättningar för alla nivåer

- vi lär känna det egna sånginstrumentet och dess möjligheter
- vi lär känna den egna sångaridentiteten
- vi hittar sångens olika uttrycksmöjligheter då kunskaperna ökar utgående från de egna starka sidorna
- vi övar att uppträda lär oss trivas med att uppträda i olika situationer
- vi övar kommunikation och musikalisk växelverkan gemensamt på grupplektioner och tillsammans med en ackompanjator
- vi lär oss att öva självständigt och ekonomiskt i förhållande till den egna rösten och dess tekniska möjligheter
- vi lär oss behärska sånginstrumentets teknik och kroppskänedom genom att öva andningsteknik, klang, renhet och artikulation
- vi lär oss använda mångsidigt olika slags fraserings och dynamik, rytm- och tempobehandling och att gestalta sången som helhet
- vi lär oss gestalta varje sångs stil, innehåll och stämning och vi övar tolkning och inlevelse
- vi lär oss smidig fonetik i sång på olika språk genom en mångsidig repertoar

- vi bekantar oss med en mångsidig sångrepertoar genom konsert- och operabesök, inspelningar och genom diskussioner
- vi uppmuntrar till att pröva på lite improvisation och komposition

GRUNDNIVÅ 1

Målsättningar

På den första grundnivån bekantar vi oss med det egna sånginstrumentet med en repertoar som passar för nybörjare. Vi övar på hälsosam röst användning och tonbildning genom kroppskännedom och visualisering. Vi lär oss andningsteknik, artikulering och fraserings och lär oss att öva självständigt hemma. Vi övar på sångtexternas smidiga uttal på olika språk och bekantar oss med innehåll och stämning i varje sång. Vi lär oss se oss själva i rollen som den som uppträder med musik. Vi övar att uppträda och sångens uttryck i en uppmuntrande atmosfär och genom goda erfarenheter. Vi övar att musicera tillsammans och uppmuntrar till att lyssna på musik.

Innehåll

Minst 20 sånger som representerar olika stilar och stilperioder och är olika när det gäller tempo och stämning.

- sånger och arior från renässansen och barocken
- sånger på olika språk ur 1700- och 1800-talets centrala repertoar
- inhemska sånger och folkvisor
- musikmelodier, romanser, visor eller schlager samt andra fritt valda sånger enligt elevens intresse
- sammusicering (duetter, ensemblesånger, sång med olika instrumentalsammansättningar)

Det rekommenderas att sångerna sjungs på ursprungsspråket.

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

Tre eller fyra sånger i olika stilar, varav en sjungs på modersmålet. Det rekommenderas att programmet innehåller sammusicering. Eleven har också möjlighet till improvisation eller att uppträda med en egen komposition. Det rekommenderas att sångerna sjungs utantill på ursprungsspråket. Nivåprovet kan alternativt förverkligas i ett skilt prestationstillfälle, i konsertform eller helt/delvis som en videoinspelning. Nivåprovet utvärderas både på basen av det tekniska och konstnärliga kunnandet. Nämnden består av den egna läraren, ordförande och 1–2 medlemmar. Eleven deltar i utvärderingen.

GRUNDNIVÅ 2

Målsättningar

På andra grundnivån utvecklar vi sånginstrumentet ännu vidare och får mera färdigheter till att arbeta med sångtexterna. Vi får större färdigheter i fraserings och större tekniska och konstnärliga grundkunskaper. Vi lär oss gestalta de inövade verkens musikaliska form och helheter. Vi lär oss tolka musik från olika tidsperioder. Vi lär oss känna igen och föra fram stämningen och budskapet i varje sång. Vi övar ännu mera att uppträda, sjunga utantill och vi får mera erfarenheter av att stå på scenen. Vi lär oss att musicera tillsammans (kammarmusik och ensemblesång). Vi bekantar oss med att arbeta självständigt tillsammans med ackompanjatören.

Innehåll

Minst 30 sånger som representerar olika stilar, stilperioder och former och är olika när det gäller tempo och stämning. Repertoaren kan också innehålla folksånger, musikmelodier och visor.

- Sånger på modersmålet och tre andra språk
- Minst 8 vocaliser av Vaccai
- Finländsk musik
- Musik av vår tids tonsättare
- Sammusicering (duetter, ensemblesånger, sång med olika instrumentalsammansättningar)
- Komposition och improvisation enligt elevens och läraren överenskommelse

Det rekommenderas att sångerna sjungs på ursprungsspråket. Om grundnivå 1 och 2 avläggs som en helhet, är repertoaren omfattning minst 50 sånger. Nivåprestationen är samma som i grundnivå 2.

NIVÅPRESTATION

Eleven planerar tillsammans med sin lärare ett mångsidigt konsertprogram (fem eller sex sånger), som innehåller kompositioner i olika stilar och på olika språk.

- Det rekommenderas att programmet innehåller vår tids musik.
- Det rekommenderas att programmet innehåller sammusicering.
- En eller två av sångerna sjungs på det egna modersmålet.
- Alla sånger sjungs utantill.
- Förutom konsertprogrammet sjungs en vokalis av Vaccai, som nämnden väljer eller lottar ut av 8 på förhand inövade vokaliser. Vokalsen kan uppföras från noter.
- Eleven har möjlighet till egen improvisation eller att uppföra en egen komposition.

Det rekommenderas att sångerna sjungs på ursprungsspråket. Nivåprovet kan alternativt förverkligas i ett skilt prestationstillfälle, i konsertform eller helt/delvis som en videoinspelning.

Nivåprovet utvärderas både på basen av det tekniska och konstnärliga kunnandet. Nämnden består av den egna läraren, ordförande och 1-2 medlemmar. Eleven deltar i utvärderingen.

FÖRDJUPADE STUDIER I SÅNG

Målsättningar

De fördjupade studiernas syfte är att ge förutsättningar till fortsatta studier och en god grund för en musikhobby för hela livet. Vi utvecklar vidare behärskningsen av sånginstrumentet och den musikaliska uttrycksförmågan. Studierna innehåller en tillräcklig mängd mångsidig sångrepertoar på olika språk. Dessutom är det meningen att eleven fördjupar sig i en repertoar, som eleven och läraren tillsammans väljer, utgående från de egna starka sidorna och eget intresse. Vi lär oss att utnyttja musikens grunder i sång och att gestalta större musikaliska helheter. Vi får erfarenhet av att uppträda i mera krävande situationer och lär oss att arbeta självständigt tillsammans med andra musiker.

Innehåll

Det är möjligt att förverkliga de fördjupade studierna på många olika sätt. Grunden för repertoaren är följande:

Minst 60 sånger i olika stilar på ursprungsspråket. Kompositionerna representerar olika tidsperioder, stilar och former och är olika när det gäller tempo och stämning.

- Arior ur oratorier, kantater, opera och operett
- Finländsk musik
- Vår tids musik
- Nyare kompositioner när det gäller tonalitet och uttryck
- Sånger på våra båda inhemska språk och minst tre andra språk
- Möjligtvis också folkmusik, visor, musikal och lättare musik
- Vokaliser av Vaccai som inte redan sjöngs på grundnivån samt andra vokaliser enligt eget val
- Sammusicering i olika sammansättningar (bl.a. duetter, ensemblesång, sånger med olika instrumentsammansättningar)
- Komposition och improvisation utgående från elevens förutsättningar och målsättningar.

Sångerna sjungs på ursprungsspråket.

Vid sidan av sångstudierna är det möjligt att välja andra studier, såsom komposition, musikens teknologi eller ett solistiskt biämne. Studierna kan också innehålla ensemblesång i större produktioner och förberedelse för musikteaterproduktioner eller liknande både inom musikinstitutet och på annat håll.

SLUTARBETE

Elev och lärare gör tillsammans upp en plan för slutarbetet. Kollegiet godkänner planen för slutarbetet ungefär ett år före den planerade nivå prestationen. I slutarbetet är det möjligt att koncentrera sig på ett valfritt tema eller område inom den klassiska sångrepertoaren. Slutarbetet förverkligas i konsertform.

Olika inriktningar för slutarbetet:

- tidig musik
- lied
- kyrkomusik
- musikal
- opera
- en kombination av de tidigare nämnda eller vokalmusikens tvärsnitt.

Slutarbetet innehåller också 1–2 vokaliser av Vaccai. Den första vokalisen lottas ut och den andra väljs vid behov av nämnden. Sånger sjungs huvudsakligen utantill förutom kantat- och oratoriearior och liknande verk samt vokaliserna av Vaccai. Vokaliserna kan uppföras vid ett annat tillfälle och kan sjungas ur noter. Det rekommenderas att programmet innehåller sammusicing. Eleven har möjlighet till improvisation och att uppföra egna kompositioner. Programmet byggs upp på ett sådant sätt att elevens personliga drag och starka områden kommer fram mångsidigt. Nivåprovskonserten kan alternativt förverkligas i ett skilt prestationstillfälle, i konsertform eller helt/delvis som en videoinspelning. Nivåprovet utvärderas både på basen av det tekniska och konstnärliga kunnandet. Nämnden består av eleven, den egna läraren, ordförande och 1–2 medlemmar.